

Iskrive misli pod južnimi zvezdami

Slovenska pesnica Pavla Gruden je v Sydneyju na valentinovo praznovala 92-letnico. Le enkrat je bila na obisku v rodni Ljubljani.

Sprehod ob sydneyjski plaži.
Foto Florjan Auser

S prijateljico Marijo Senčar sta že dolgo aktivni sodelavki v slovenskih društvih. Foto Florjan Auser

Dragica Bošnjak

Na prelomu v 20. stoletje, v zlati dobi pomorskega potniškega prometa, so parniki z več tisoč potniki na krovu za pot iz Evrope proti Ameriki ali peti celini tam spodaj prek nemirnih oceanov potrebovali tudi en mesec ali več. Z eno takšnih čezocean, namenjenih v Avstralijo, se je daljnega 1948. v svet podala takrat 24-letna Ljubljanka Pavla Gruden. Spomine na zgodnjo mladost in rojstno hišo na nekdanji Florjanski ulici ob grajskem vznožju, ki so jo pozneje preimenovali v Gornji trg, ob listanju Zakladov Slovenije in drugih slovenskih knjig obuja še danes. Teh je ogromno, saj je osrednji bivalni prostor še najbolj podoben dobro založeni knjižnici, preostale zidove, omare, mize, okenske police in tla pa zapolnjujejo revije, knjige, beležke, številni rokopisi. Že skoraj pripravljeni so zajetni snopiči gradiv za njeno tretjo

samostojno zbirko pesmi, ki naj bi se pridružila prvima dvema. Snubljenje duha iz leta 1994 je po oceni kritikov ena najlepših zbirk poezije haiku v slovenskem jeziku, druga, tudi pospremljena z dobrimi ocenami, pa je samostojna zbirka pesmi Ljubezen pod džakarando. Obe sta izšli v Sloveniji, Pavla je od 2005. tudi članica Društva slovenskih pisateljev.

Ko jo prevzame navdih

Preplet strastnih in ognjevitih pripovedi, pa spet umirjenih razlag marsičesa, kar nas vznemirja, žalosti ali osrečuje, se v njeni prijetni hiški pod južnimi zvezdami zavleče pozno v noč. Neredko tudi ona v svoji samoti, a nikakor ne osamljena, ustvarja in pili nove verze. Govorjena in pisana beseda sta gladki, tekoči, spomin kristalno bister in brez težav se izrisujejo podobe njene zgodaj ovdovele matere, ki je službovala v bližnji gostilni pri Kajfežu, pa šolanja na srednji

trgovski šoli in glasbenem konzervatoriju, ki ga je prekinila vojna ...

Kot pri mnogih ljudeh njenih let, predvsem pa takšnih, ki jih je pri njihovi odprtosti za širša življenjska obzorja dušilo in oviralo zatohlo domače okolje, je tudi pri njej hitro dozorela odločitve, da odide v svet ter se trmasto in pogumno sooči z novimi izzivi. Tako se je, čuteča in razumevajoča za težave soljudi, kot tolmačka v lagerju in med potovanjem z ladjo, potem ob pečatu DP – Displaced Person, se pravi brezdomka, kar v tujem svetu ne zaznamuje le osebnih dokumentov, ampak tudi medčloveške odnose, preimenovala v Die-Hard Paula, torej trdoživa Pavla ... To pozneje tudi opiše v zgodbi z zgovornim naslovom: Avstralija ni za sanjače.

Lajšanje izseljenskih stisk

Ja, Avstralija je res zgleden primer multikulturnega okolja, ampak ne smemo pozabiti, kdo so bili prvi priseljenci in kako so se potem počutili poznejši prišleki, ki so morali najprej odslužiti leto, dve ali kolikor so jim določili gostitelji, prvi delodajalci. Zunaj decembrska vročina, v duši negotovost, tesnoba, hlad, ki so jim hoteli uiti tam na stari celini ...

Ustvarjalna energija

Še vedno je polna ustvarjalne energije. Kakšen prozni zapis, predvsem pa pesmi nastajajo iz notranje potrebe in so potem prijazno ponujeni drugim. Kot skodelica čaja, slika, cvet, spodbuden pogled, zgolj lepa misel, pozitivna energija.

Pavla Gruden z dolgoletnim sodelavcem Lojzeto Košorokom med uredniškim delom.
Foto Dragica Bošnjak

Takšni so bili začetki za večino prišlekov. Treba je bilo poprijeti za vsako delo in tudi Pavla je opravljala različne poklice. Med drugim je kmalu po prihodu pomagala razreševati stiske in težave novih priseljencev. Ob mnogih aktivnostih je hitro napredovala, predvsem pa si je širila in bogatila svoja

intelektualna obzorja. Z možem sta se nekajkrat selila in si čez čas uredila lep dom. Vendar je tudi Pavla zgodaj ovdovelela. Je pa sin Dušan poskrbel za veliko družino, tako da je že dolgo babica in prababica.

Srebrnolasa gospa, ki po skoraj sedmih desetletjih v tujini še

danes ohranja žlahtno slovensko besedo, je nenehno aktivna. Je tudi soustanoviteljica Slovensko-avstralsko literarno-umetniškega krožka SALUK, dejavne skupine slovenskih literarnih ustvarjalcev v Avstraliji, ter pobudnica literarne revije Svobodni razgovori, ki je izhajala do leta 2000.

Na smučih brez skrbi

Poskrbite za svojo varnost pred odhodom v tujino

Sklenite zavarovanje v tujini z zdravstveno asistenco in se zavarujte pred nepotrebnimi stroški nezgod, ki se vam lahko pripetijo na smučiščih v tujini.

Zavarovanje lahko sklenete zase ali za vso družino za različna časovna obdobja.

Do 20% popusta ob sklenitvi na www.triglav.si

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

